

چگونه می‌توانیم حال نماز و عبادت پیدا کنیم

وقتی خلود در دنیا می‌آید و انسان تعلق پیدا می‌کند، دوست ندارد این طرف را رها کند و تشنگی آخرت هم نمی‌آید.

وقتی خلود در دنیا می‌آید و انسان تعلق پیدا می‌کند، دوست ندارد این طرف را رها کند و تشنگی آخرت هم نمی‌آید. اصل قضیه این است که ما تشنگی آن دنیا را داریم، اما با آمدن تعشقات دنیایی، آن را از ما می‌گیرند؛ یعنی اصلاً حقیقت روح و توجه روح و وجه روح را به سمت خاک کشانده ایم و دیگر نمی‌تواند سر از عالم قدس درآورد. چاره اش این است که تعشقات را کم کنیم.

به گزارش ایکن؛ جلسه سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین سیدیدالله یزدان پناه، استاد سطوح عالی حوزه و مدرس برجسته عرفان و فلسفه، امروز ۸ اردیبهشت ماه، با موضوع فلسفه روزه داری برگزار و به صورت زنده از طریق صفحه اینستاگرام به نشانی <https://www.instagram.com/nafahat.eri> منتشر شد که در ادامه می‌خوانید؛

هویت روزه، یک هویت ترکی است و در این ترک باید صبر کرد. در نماز، هویتش فعل فراوانی دارد و قرار است فعلی انجام دهیم و اذکار و رکوعی داریم، اما در اینجا این طور نیست و به نظرم برای هر عبادتی، اولین چیزی که باید به دست آورد، این است که ببینیم هویتش چیست. مثلاً هویت حج را باید چطور در نظر گرفت که برخی گفته اند هویت تقریبی - حرکتی است.

در اینجا در باب روزه، هویت ترکی - صبری مطرح است و صبر تروک را دارد؛ یعنی نباید کارهایی را انجام دهیم و بعد این طور است که به خدا می‌گوییم چون تو خواسته ای، آب نمی‌خورم و آن ترک‌هایی که می‌گویی را انجام نمی‌دهم. اما وقتی انسان این کار را می‌کند، چرا موجب تقریبش به خدا می‌شود و چه چیزی در آن است که موجب رضوان و تقرب است؟ امام سجاده (ع) فرمود این اعمال، برای رسیدن به آن رضوان است و روایت داریم که خدا فرمود من جزای بنده روزه دار می‌شوم که معنای تقرب نهایی همین است. جز با پا گذاشتن روی خواهش‌های نفسانی نمی‌توان طاهر شد

مرحوم علامه طباطبایی در المیزان یک بیانی در ذیل همین آیه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ» دارند که آیه فلسفه روزه را تقوا می‌داند. ایشان مسئله ای را توضیح می‌دهد که چرا هویت ترکی موجب تقرب می‌شود. علامه می‌گوید انسان اگر بخواهد سر از عالم قدس و طهارت درآورد و بخواهد به عوالم بالاتر سفر کند و از این دنیا دست بردارد، جز به اینکه ترک لذایذ کند و جز به اینکه تنزهی حاصل کند و جز به اینکه خواهش‌های خاکی خود را زیر پا بگذارد، نمی‌تواند به آنجا برسد.

بیان ایشان این است که اگر کسی بخواهد به عالم طهارت برود، باید از آزاد و رها بودن در استفاده از لذایذ دنیوی خودش را مهار کند. نمی‌شود کسی بخواهد با شهوت رانی به آنجا برسد. کسی با پرخوری و با تعشقات مادی، به این غذاها و ... به آنجا نخواهد رسید. به ویژه اینکه، مشتهیاتی که خدا از ما خواسته، عامه البلوی هستند و حلال هم محسوب می‌شوند. خدا از ما می‌خواهد که از حلال پرهیز کنیم تا باعث شود یک نوع تمرین برای منزه شدن داشته باشیم. عرفا بیانی دارند که اگر می‌خواهید به جایی برسید، باید اول خودتان طاهر شوید و به قول حافظ «پاک شو اول و پس دیده بر آن پاک انداز». رفتارهایی که خواطر می‌آورد

باید با عوالم بالاتر مناسبت ذاتی پیدا کرد و تا مناسبت پیدا نکنیم، خودمان طاهر نمی‌شویم. باید لطافت پیدا کنیم. گاهی اوقات با این بگومگوها با خودمان کدورت می‌آوریم و یک نوع زمختی به همراه می‌آید. خلود در دنیا و تعلق به دنیا، آدم را خاکی می‌کند. این خلود در دنیا تا می‌آید و انسان تعلق پیدا می‌کند، دوست ندارد این طرف را رها کند و تشنگی آن طرف هم نمی‌آید و اصل قضیه این است که ما تشنگی آن طرف را داریم، اما تا تعشقات می‌آید، این از ما گرفته می‌شود؛ یعنی در نهاد ما یک تشنگی ویژه به آن عالم هست، اما وقتی تعشقات آمد، آن تشنگی گرفته می‌شود.

لذا برخی می‌گویند که چرا حال نماز و عبادت نداریم، طبیعی است و تعشقات خاکی، این قدر زیاد شده که نمی‌توان به

آن طرف فکر کند؛ یعنی اصلاً شما حقیقت روح و توجه روح و وجه روح را به سمت خاک کشانده اید و این نمی تواند سر از عالم قدس درآورد. چاره اش این است که تعشقات را کم کنید. برخی ها می بینند این تعشقات که می آید تا می خواهند خلوتی بکنند افکارشان مشغول می شود و تا می خواهد به آن طرف خیز بردارند، می بینند دوست دارند این طرفی باشند که به همان معنای اخلاص الی الارض است. در ماه رمضان از تعشقات حلال حذر می کنیم

بلعم باعورا، صاحب آیات شده بود. یعنی آن طرفی بود، اما از او گرفته شد و خداوند فرمود که اگر می خواستیم، او را بالا می بردیم، اما او دچار اخلاص الی الارض شد که با آن عالم نمی سازد و باید تعشقات خاکی را گرفت تا به آنجا رسید. تا امیال در ما رام نشود و میل ها جلودار ما باشند، نمی گذارند به آن سمت برویم و تشویش به وجود می آید. بلکه اصلاً تشنگی ما را از بین می برد.

به حسب فطرت، تشنگی عجیبی به آن عالم داریم و گاه گاهی برخی افراد در یک وقت که تحول ایجاد می کند؛ مانند شب عاشورا، آن طرفی می شوند و می بینند میل عجیبی دارند، اما از آن مجلس که در می آیند، برایشان عادی می شود که علت، تعلقات و تعشقات است. در ماه رمضان، تعشقات عامه البلوی را داریم که در ماست و حتی حلال است، اما باید از آنها حذر کنیم. برکات عجیب گرسنگی مفید

در روایات، در مورد گرسنگی که مرادم گرسنگی مفید است، داریم که تا آدم گرسنگی مفید می کشد از دست شیاطین و دنیا در می رود و دل آن طرفی می شود. مانند اینکه زنجیر را از پای او جدا کرده باشید یا او را آزاد کرده اید. خیلی از دوستان را دیدم که خودشان گزارش می کردند که در گرسنگی مفید برکاتی است که هیچ کجا نیست. آدم تا گرسنه می شود، مجبور نیست مشغول شکم باشد. بنابراین اگر شکم خالی باشد گویی که دل آزاد است و نزد خدا قرار می گیرد.

دلیلش این است که روح به حسب ذات خود، یک دسته تعشقات دارد و اگر مشغول دنیا شد، از آن طرف می افتد و اگر از مشغولیت ها درآید آن طرفی است. پس یکی از فلسفه هایی که خدا این رزوه را تشریع کرده، برای این است که انسان از اشتغال به غیر خدا دست بردارد.